

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autor/ka práce: Anna Marie Neugebauerová

Název práce: Proměna pracovních a rodinných hodnot nastupujících generací v České republice v časovém kontextu (1999- 2017)

Vedoucí práce: doc. Milan Tuček, prom. mat., CSc.

Oponent/tka: Mgr. Barbora Procházková

Navržené hodnocení: D-E

.....

Vazba práce na okruhy SZZ (informace je uvedena v Příloze bakalářské práce)

Tato část se týká pouze prací vypracovaných ve studijním programu Sociologie se specializací; dále pak prací ze studijního programu Sociologie - sociální politika obhajovaných v tzv. pilotním režimu.

SZZ, Sociologie

Okruh 1: TEORIE

Klíčové slovo: -

Okruh 2: POJMY

Klíčové slovo: hodnoty

Okruh 3: INSTITUCE

Klíčové slovo: rodina

Okruh 4: PROCESY

Klíčové slovo: -

Okruh 5: IDENTITY

Klíčové slovo: generační

SZZ, Metodologie

Okruh 1: Teoretická východiska výzkumu

Téma: Konceptualizace a operacionalizace

Okruh 2: Příprava a organizace výzkumu

Téma: Strategie analýzy dat (výběr metod, příprava proměnných)

Okruh 3: Vytváření a sběr dat

Téma: Výzkumný rozhovor

Okruh 4: Analýza dat

Téma: Kódování a kategorizace kvalitativních dat

Posudek

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry?

Ano, cíl práce je jasně formulován. „Výzkumným cílem práce bylo zkoumat, a především porozumět tomu, jaké hodnoty jsou pro jednotlivé generace stále důležité, zda dochází k proměnám nebo vytrácení určitých hodnot a do jaké míry jsou tyto hodnoty ovlivněny společenským vývojem.“ Lze říci, že formulované závěry ve většině odpovídají cílům práce, avšak jsou poměrně stručné, omezené, nepřicházejí s novými poznatky. Nezaznamenala jsem, že by autorka proměnu hodnot v důsledku společenského vývoje v závěru práce explicitně uváděla či se nad touto součástí výzkumné otázky zamýšlela.

2. Je práce vhodně strukturována? Navazují jednotlivé části textu plynule na sebe, je text věcný a logicky konzistentní?

Ano, bez problémů.

3. Je z práce patrná vazba tématu na zvolené okruhy SZZ ze sociologie, specializace a metodologie? Jsou pasáže týkající se zvolených okruhů harmonicky včleněné do celku bakalářské práce?

Ano, je zjevná vazba tématu, tyto okruhy jsou harmonicky včleněny do celku bakalářské práce.

4. Dokládají pasáže práce, ve kterých je rozvíjena vazba práce na státnicové okruhy, dostatečně hlubokou znalost studovaného tématu, problému či jevu na jeho teoretické nebo metodologické rovině? Je znalost zvoleného státnicového okruhu vhodně reflektována v analýze a při formulování závěru práce?

V případě sociologie i metodologie autorka prokázala znalost studovaných okruhů. Nicméně, dle mého názoru, by znalost studovaných okruhů měla být detailnější. Očekávala bych, že autorka bude o zvolených tématech schopna přemýšlet kriticky, což zde postrádám. V případě okruhů Sociologie bych také očekávala, že autorka své znalosti představí v analýze dat či diskuzi, což provedla velmi omezeně.

5. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Použitá literatura za mě není dostačující. Literatura v teoretické části práce je poměrně zastaralá. Objevují se zde i díla, která jsou aktuální, nicméně omezeně. Převažuje hlavně starší literatura, a to i několik dekád, kterou dle mého názoru v současnosti již nelze považovat za relevantní, navíc v kontextu tématu proměn rodinných a pracovních hodnot. Využívání starších textů je na jednu stranu logické, vzhledem k tématu práce (porovnávání generací), nicméně chybí mi zde novější, kritičtější texty. Pokud byly starší texty uvedeny z důvodu zkoumané generačního rozdílu, měla zde být uvedena i novější literatura, to však dle mého názoru zcela chybí. V teoretické části se vyskytuje množství

tvrzení, která lze považovat za zastaralá, a neodpovídající současné společenské situaci, což je dáno právě využíváním zastaralé literatury, kterou autorka využívá pro stanovení definic stěžejních pojmů práce. Současně považuji za problematickou skutečnost, že si autorka není pravděpodobně vědoma toho, že množství uvedených definic v teoretické části práce neodpovídá současné společenské situaci, vzhledem k absolvování studia sociologie, které se danými tématy zabývá a reflektuje je.

Např. v části 4.4. Profesionální dráha žen autorka uvádí „Česká republika se vyznačuje tzv. familialismem, tedy podporou péče o děti a domácnost. Dlouhá rodičovská dovolená je jedním z druhů této péče. Po jejím uplynutí je ženám opětovně umožněn plný pracovní úvazek. (K. Plecítá, 2013, s. 10-11) Dle Večerníka (2016) jsou ženám, jakožto matkám, nabízeny výhodnější pracovní pozice ve smyslu individuální domluvy pracovní doby se zaměstnavatelem.“ Jedná se o poměrně optimistický pohled na situaci. Délka RD v ČR je dlouhodobě považována za problematickou, včetně tvrzení, že matkám jsou nabízeny výhodnější pracovní pozice, což je stále velký problém viz nedostatek zkrácených úvazků a celkově nedostatečná pozornost věnována tématu work-life balance v ČR.

Další tvrzení, které považuji za problematické je: „Zatímco ženy vnímají příchod dítěte jako pozitivní faktor, muži spatřují dítě spíše jako narušující element jejich životního stylu (v rámci zvyšujících materiálních, časových, energetických však i citových investic)“ Tuto definici považuji za generalizující a stereotypní. V práci se obdobných tvrzení objevuje více.

Dále „Rozvod definuje Jandourek (2001) jako právní akt ukončující manželství žijících osob. Ten je západní sekularizovanou kulturou v důsledku křesťanské tradice považován za negativní jev zasahující do psychického a ekonomického stavu, jak partnerů, tak také dětí,“ Dle mého názoru toto není definice odpovídajícímu stavu západní společnosti – pochopila bych její užití vzhledem ke zkoumání starší generace, nicméně očekávala bych i nějaké novější pohledy na fenomén rozvodovosti.

Myslím si, že nelze adekvátně zkoumat hodnoty jednotlivých generací a jejich proměny, pokud vycházíme z velice omezené a zastaralé literatury, která neodpovídá současné společenské situaci.

6. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka provedla mixed research, což bych chtěla vyzdvihnout. Realizovala sekundární kvantitativní analýzu dat z European Value Study (EVS). Dále realizovala hloubkové polostrukturované rozhovory. K jednotlivým analýzám nemá žádné připomínky. Jsou stručnější, nicméně to se dá očekávat, vzhledem k využití dvou typů analýz, což je časově náročnější. Oceňuji zájem propojit kvantitativní a kvalitativní data a přinést tak nová a komplexní zjištění, čehož však bohužel nebylo dosaženo.

7. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Výzkumná zjištění z kvantitativní i kvalitativní analýzy považuji za předvídatelná. Výzkum jde po povrchu, zjištění působí popisně. Autorka zcela vůbec nepropojuje svá zjištění s teorií či konkrétně s nějakými obdobnými studii na dané téma, které ani v teoretické části práce nezmiňuje. Neobeznámenost se zkoumaným tématem může dle mého názoru souviset i se stanovením výzkumných otázek, jejichž nedostatečnost autorka sama reflektuje v diskuzi práce, což oceňuji.

8. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých? Jsou v práci jasně vyznačeny s uvedením původu části textu, které byly strojově vytvořeny nebo vznikly ze strojově vytvořených podkladů?

Citování v textu a odlišování vlastních tvrzení od převzatých považuji v práci za problematické. Např. str. 12, 15 (2.2.), str. 18 (4.1.1.) – není zřejmé, zda je celý odstavec přezvané tvrzení od Ingleharta či zda se jedná i o autorčino tvrzení. – doporučuji preciznější citování, které v práci opravdu chybí. Některá tvrzení nejsou vůbec ocitována – např. str 12 první věta.

Autorka cituje Velký sociologický slovník, konkrétně definici rodiny, což považuji na neadekvátní pro účely bc. práce. Definice rodiny, se kterými autorka pracuje jsou cca 30 let staré viz mé připomínky výše.

9. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Jazyk je v pořádku, Formátování práce působí nedotaženě a obsahuje nedostatky. Citování v textu není jednotné – např. autorka někde uvádí iniciály křestního jména autorstva, stranu, jindy neuvádí ani jedno.

10. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

11. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Co vedlo autorku k tématu zkoumat proměny rodinných a pracovních hodnot?

Na str. 21 autorka uvádí „Česká republika řadí mezi země s nižší mírou konfliktu mezi pracovním a osobním životem“. Zajímalo by mě, proč si to autorka myslí a zda by toto tvrzení mohla odůvodnit.

Na základě, čeho byly vybrány konkrétní výzkumné otázky? Autorka tuto informaci v práci neuvádí.

Co autorka považuje za nejvýznamnější zjištění své práce?

12. Vyplňuje pouze vedoucí práce

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:
 Theses   Turnitin   Ouriginal (Urkund)

Komentář vedoucí/ho práce k výsledku kontroly:

Celkové hodnocení práce: D-E

Datum: 12.5.2024

Podpis: